

**Ժ.01.09 – ԳՐԱԴԱՐԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, ՄԱՏԵՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ  
ԵՎ ԱՐԽԻՎԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ**

**ԳՐԱԴԱՐԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ**

**Գրադարանագիտությունը որպես գիտական և ուսումնական առարկա, նրա օբյեկտը և կառուցվածքը:**

Գրադարանագիտության տեղը գիտությունների համակարգում: Գրադարանագիտության փոխադարձ կապը մատենագիտության, գրքագիտության, փաստաթղթագիտության, սոցիոլոգիայի, մանկավարժության, մշակութաբանության, հոգեբանության, թանգարանագիտության և ինֆորմատիկայի հետ: Գրադարանների տիպերն ու տեսակները (ազգային, գիտական, գիտատեխնիկական, ակադեմիական, բուհական, դպրոցական, մանկական, ռազմական, էլեկտրոնային և այլն): դրանց խնդիրները և առանձնահատկությունները: Գրադարանների, գրադարանային գործի և գրադարանագիտության պատմական զարգացումը Հայաստանում և արտասահմանում. ներառյալ հայկական սփյուռքում:

**Գրադարանային գործի կազմակերպումը և ղեկավարումը:**

Ղեկավարման նպատակը, սկզբունքները, գործառույթները, մեթոդները և կառուցվածքը: Գրադարանային-տեղեկատվական աշխատանքի ռազմավարական պլանավորում:

Գրադարանային վիճակագրական և աշխատանքի հաշվետվություն: Գրադարանային օրենսդրություն: Գրադարանի ղեկավարի պրոֆեսիոնալ պատրաստվածություն:

Գրադարանագիտական հետազոտությունների նպատակը:

Գրադարանային գործը և ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները:

Գրադարանային-տեղեկատվական բարձրագույն կրթության և ժամանակակից գրադարանների համար մասնագետների պատրաստման և վերապատրաստման հիմնախնդիրները արդի դարաշրջանում:

**Գրադարանային սպասարկման համակարգ.** տեղն ու նշանակությունը արդի տեղեկատվական հասարակարգում: Գրադարանային-մատենագիտական սպասարկումը որպես հումանիտար և տեխնոլոգիական հիմնախնդիր:

Գրադարանավարի դերը տեղեկատվության սպասարկման գործում: Ընթերցողների դասակարգումը և ուսումնասիրումը գրադարաններում: Ուսումնասիրման նպատակը: Ընթերցանության ղեկավարման հիմնախնդիրները տարատեսակ գրադարաններում: Գեղագիտական, էկոլոգիական և հայրենասիրական դաստիարակությունը գրադարանում:

Ընթերցանության կուլտուրա:

Մենեջմենթը գրադարանային գործում. ձևավորումը և զարգացումը:

Գրադարան-մատենադարան-թանգարան. պատմա-համակարգային մոտեցում:

**Գրադարանային ֆոնդը որպես համակարգ:**

Գրադարանային ֆոնդի ձևավորման սկզբունքները և էությունը: Գրադարանային ֆոնդի համալրում, մշակում, հաշվառում, դասակարգում և օգտագործում: Գրադարանային ֆոնդի տարրերը. (<<գիրք>> (փաստաթուղթ), ընթերցող, գրադարանավար և նյութատեխնիկական բազա): Ֆոնդի ղեկավարումը, պահպանման ռեժիմները (ջերմային, լուսնային, հաշվառման, տեխնիկական, էլեկտրոնային և այլն): Գրադարանային ֆոնդը փաստաթղթային ֆոնդերի (արխիվների, թանգարանների, մատենադարանների) համակարգում: Ֆոնդի կապերը:

**Գրադարանային քարտարանները** (այբբենական, առարկայական) որպես ֆոնդի մասին տեղեկատու մատենագիտական ապարատի բաղկացուցիչ մաս: Քարտարանների համակարգ. դրանց կազմման սկզբունք-

ները, կառուցվածքը և որոշումը: Գրքի (<<փաստաթղթի>>) նկարագրման տարրերը: Ըստ գիտությունների և ճյուղերի գրադարանային-մատենագիտական դասակարգման սկզբունքները և նշանակությունը:

**Համեմատական գրադարանագիտություն:** Համեմատական մեթոդի կիրառությունը գրադարանային գործում: Գրադարանային գործի համեմատական վերլուծություն. կարևորությունը և արդյունավետությունը:

Հայ և օտարազգի նշանավոր գրադարանագետներ:

### **ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ**

1. Գրադարանային ֆոնդերի վերականգնողներին և պահպանողներին: Մեթոդական հանձնարարականներ: -Եր., 1986.-112 էջ:
2. Զարգարյան Տ. Թվային գրադարաններ: -Եր., 2002.- 168 էջ:
3. Մկրտչյան Գ.Գ. Գրադարանային գործը Հայաստանում.(1920-1965):- Եր, 1965.-179 էջ:
4. Մկրտչյան Գ. Գ. Աշխատանք ընթերցողների հետ: Ուս. ձեռն. կուլտ. ֆակ. գրադ. բաժնի ուսանողների համար: -Եր., 1979.-111 էջ:
5. Սուքիասյան Գ. Ա. Գրադարանագիտության, մատենագիտության և թանագարանագիտության զարգացման արդի պրոբլեմները//Խ. Աբովյանի անվան ՀՊՄՀ Գիրտական տեղեկագիր: -Եր.: Մանկավարժ, 2006, թիվ 1, էջ 104-106:
6. Սուքիասյան Գ. Ա. Գրադարանային գործի մասին օրենքը //Մանկավարժ. Համալսարան: 7 ապրիլի 2006, թիվ 3, էջ 6:
12. Абрамов К. И. История библиотечного дела в СССР: Учебник для вузов.- 3-е изд. – М.: Книга, 1980.-352 с.
13. Автоматизирование библиотечного-библиографические услуги // Науч. и техн. 6-ки.- 1992.- N. 1.- С. 23-24.
14. Алешин Л. И. Аудиовидеотехнические средства в библиотеке.-М.: ИПО Профиздат, 2003.-144 с.
15. Антропольский А. Б. Майстрович Т. В. Электронные библиотеки: принципы создания:-Научно-методическое пособие.-М., 2007.-288 с.
16. Библиотекосведение. Общий курс: Учебник для библиотеч. фак. ин-тов культуры / Под ред. К. И. Абрамов и Н. С. Карташов.-М.: КП, 1988.-224 с.

17. Библиотечное дело: Терминологический словарь. 3-е изд. /РГБ.-М., 1997.-168 с.
18. Ванеев А. Н. Развитие библиотековедческой мысли в СССР.-М.: Книга, 1980.- 232 с.
18. Дворкина М. Я. Библиотечное обслуживание как система: Учеб. пособие / МГИК.- М., 1992.-162 с.
19. Дворкина М. Я. Библиотечное обслуживание: теоретический аспект.- М.: Изд-ва МГИК. 1993.-250 с.
20. Дрешер Ю. Н. Библиотерапия. Польный курс: учеб. Пос.-М., 2007.- 560 с.
21. Столяров Ю. Н. Библиотека: структурно – функциональный подход.- М.: Книга, 1981.-255 с.
22. Столяров Ю. Н. Защита библиотечного фонда: Учеб. пособие.-М.: ФАИР ПРЕСС, 2006.-504 с.
23. Суслова И. М. Основы библиотечного менеджмента: Учебник.-М.: Либерея, 2000.-232 с.
24. Сукиасян Г. А. Матенадаран //Библиотечная энциклопедия.-М.: Пашковдом, 2007.- С. 605-606.
25. Сукиасян Г. А. Гуманитарные аспекты развития библиотечно-информационной теории и практики в контексте глобализации // Библиотечное дело-2003: гуманитарные и технологические аспекты развития: Материалы 8-ой международной научной конференции (Москва 24-25 апреля 2003 г.).-М.:МГУКИ, 2003.-С. 29-30.
26. Талалакина О. И. История библиотечного дела за рубежа: Учебник для вузов.-М.: Книга, 1982.- 272 с.
27. Терешин В. И. Документные фонды: Учеб. пособие.-М., 1997.-74 с.
28. Чубарьян О. С. Общее библиотековедение: 3-е изд.-М., 1976.-271с.
29. Ястребова Е. М. Стратегический менеджмент и стратегическое планирование для библиотек: исторический экскурс, цели и сущность. – М.; МГУК, 1998. – 53 с.

## **ՄԱՏԵՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ**

**Ընդհանուր պատկերացում մատենագիտության մասին, նրա պատմական զարգացումը** - Փաստաթղթային հաղորդակցությունների համակարգը որպես մատենագիտական ինֆորմացիայի գործունեության միջավայր: <<Փաստաթուղթ>> (Գիրք) - ընթերցող համակարգը որպես մատենագիտական տեղեկատվության ծագման աղբյուր: <<Փաստաթուղթ>> (գիրքը) որպես մատենագիտական նկարագրման օբյեկտ:

Փաստաթղթերի դասակարգումը մատենագրման պրոցեսում: Դասակարգումը որպես գործունեության բնագավառ:

**Մատենագիտական տեղեկատվության գոյության ձևերը և հիմնական հասարակական ֆունկցիաները:** Ֆունկցիա հասկացությունը ժամանակակից մատենագիտության մեջ: Մատենագիտությունը Հայաստանում, արտասահմանում և հայկական սփյուռքում:

Մատենագիտական հաղորդում, մատենագիտական գրանցում, մատենագիտական նկարագրություն և մատենագիտական տեղեկություն: Մատենագիտական տեղեկատվությունը սոցիալական հաղորդակցությունների համակարգում:

**Մատենագիտական գործունեություն.** նրա ծագումը, զարգացումը և ժամանակակից կառուցվածքը. մատենագիտական պրակտիկ գործունեություն. մատենագրում և սպասարկում. գործունեության արտադրողական տեսակները (գիտահետազոտական, մանկավարժական, կազմակերպչական). ոչ պրոֆեսիոնալ գործունեության ոլորտը. Մատենագիտության ընդհանուր բնորոշման պրոբլեմը որպես գործունեության ոլորտ: Մատենագիտական գործունեության հիմնական կոմպոնենտները, օբյեկտները, սուբյեկտները, պրոցեսները, միջոցները և արդյունքները:

**Մատենագիտությունը որպես գիտություն:** Մատենագիտությունը որպես մատենագիտական գիտության օբյեկտ, նրա կառուցվածքը: Ասպեկտային և օբյեկտային սկզբունքները մատենագիտական ճյուղավորման

մեջ: Համակարգա-գործունեության մոտեցումը ժամանակակից մատենագիտության մեջ:

Գիտահետազոտական աշխատանքների կարևորությունը մատենագիտության բնագավառում. նպատակը և զարգացման ուղղությունները:

Մատենագիտությունը հարակից գիտությունների համակարգում. Մատենագիտություն և գրադարանագիտություն, մատենագիտություն և փաստաթղթագիտություն, նրանց միասնությունը և տարբերությունը: Մատենագիտության հարաբերությունը ինֆորմատիկայի, սոցիոլոգիայի, հոգեբանության և մանկավարժության հետ:

**Մատենագիտության և գրքագիտության փոխադարձ կապը:**

**Գրքագիտությունը որպես գրքի և գրքային գործի մասին գիտական իմացության համակարգ:** <<Փաստաթուղթ>> և <<գիրք>> որպես տեղեկատվության աղբյուրներ: Փաստաթղթի տեսակները և նրանց դասակարգումը: Հրատարակված և չհրատարակված փաստաթղթեր: Գիրքը և փաստաթղթային հաղորդակցություն: Գիրքը և սոցիալական հաղորդակցություն: Գիրքը մասսայական տեղեկատվական միջոցների համակարգում: Գիրքը և ռադիոն, հեռուստացույցը և կինոն:

Գրքագիտության օբյեկտը և առարկան: Գրքային կազմը և կառուցվածքը: Գրքագիտական ցիկլի առարկաները. գրքի պատմությունը, տեսությունը, դասակարգումը, սոցիոլոգիան, արվեստը, մշակույթը: Գրքային հուշարձաններ:

**Գրքագիտությունը գիտությունների համակարգում:** Գրքագիտության, գրադարանագիտության, մատենագիտության, ընթերցագիտության, ինֆորմատիկայի և փաստաթղթագիտության ներթափանցումը: Գրքագիտության փոխադարձ կապը գրականագիտության, արվեստագիտության, փիլիսոփայության, մշակութաբանության, սոցիոլոգիայի, մանկավարժության, լրագրագիտության հետ:

**Գիրքը որպես գրքագիտական ուսումնասիրության օբյեկտ:** Գրի և գրքի առաջացման (ծագման) և զարգացման ընդհանուր օրինաչափությունը: Գրի և գրքի զարգացման հիմնական փուլերը Հայաստանում և արտասահմանում: Գրքի կառուցվածքը և ձևավորումը: Գրքի հասարակական նշանակությունը և ֆունկցիան: Գրքի տեղն ու դերը համամարդկային մշակույթի համակարգում, տեղեկատվության տարածման գործում ժամանակի և տարածության մեջ:

**Ձեռագիր գրքեր:** Գրի և հայկական ձեռագրերի պատմական զարգացումը Հայաստանում: Հայ ձեռագիր գրքի ստեղծման կենտրոնները: Տպագիր արվեստի զարգացումը Արևելքում և Եվրոպայում: Ձեռագիր, տպագիր և էլեկտրոնային գրքեր. կառուցվածքը և փոխհարաբերության հիմնախնդիրները: Էլեկտրոնային գիրքը՝ գրքագիտության օբյեկտը: Գիրքը որպես դարի փաստաթուղթ և հասարակական կյանքի արտացոլում: Գիրքը սոցիալական հաղորդակցության միջոց:

**Գրահրատարակչական գործի պատմությունն ու տեսությունը,** հրատարակչական և հեղինակային իրավունքը: Գրքի ուսումնասիրման մեթոդները: Գրքային գործը որպես գրքային ուսումնասիրության օբյեկտ: Խմբագրման տեսություն: Գրքի դիզայն: Պոլիգրաֆիական գործ, գրավաճառային գործ. կազմակերպում և տեխնոլոգիա: Գրքային գործի և գրքագիտության կապը գրադարանային, մատենադարանային, արխիվային և թանգարանային գործի հետ:

**Գրքագիտական հետազոտությունների կազմակերպումը.** Ուղղությունները, հիմնախնդիրները և նշանակությունը:

Հայ գրքի պատմական զարգացումը Հայաստանում և հայկական սփյուռքում: Հայկական տպագրական կենտրոնները Հայաստանում և հայկական սփյուռքում (16-րդ դարից մինչև մեր ժամանակները): Պարբերական հրատարակություններ: Գրատպական գործը և գրքագիտական միտքը

Հայաստանում և նրա սահմաններից դուրս: Գրքագիտության գծով մասնագետների պատրաստում:

**Ճյուղային մատենագիտություն:** Ճյուղային մատենագիտության կառուցվածքը և զարգացման ուղղությունները: Ճյուղային մատենագիտությունը որպես գիտության և տեխնիկական ինֆորմացիայի պետական համակարգի կոմպոնենտ: Ստեղծման կենտրոնները: Ճյուղային մատենագիտությունների խնդիրները, օբյեկտի առանձնահատկությունները, սկզբունքները, դերն ու նշանակությունը:

Ընթերցողական պահանջը ճյուղային մատենագիտության մեջ: Ընթացիկ, հետադարձ և հանձնարարական մատենագիտական գործունեությունը ճյուղային մատենագիտության զարգացման համակարգում:

**Մատենագիտական աշխատանքի կազմակերպումը տարատեսակ գրադարաններում (մատենադարաններում):** Փաստաթղթային և մատենագիտական պահանջները:

Պահանջների ուսումնասիրման մեթոդները:

Մատենագիտական ձեռնարկներ, դրանց տեսակները և գործառույթները: Տեղեկատու-մատենագիտական ապարատը գրադարանում:

Փաստաթղթերի մատենագրման տեխնոլոգիան ժամանակակից գրադարանում. Կազմակերպումը և սպասարկումը: Տեղեկատվական-մատենագիտական նոր տեսակի ծառայությունները գրադարանների համակարգչայնացման (ինտերնետացման) պայմաններում: Մատենագիտության գծով բարձրագույն կրթությամբ մասնագետի պատրաստումը և զարգացման հեռանկարները: Հայ և օտարազգի նշանավոր մատենագետներ:

## **ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ**

1. Աբրահամյան Ա. Գ.-Մատենադարանի ձեռագիր գանձերը: Եր.: 1959.-143 էջ:
2. Ավագյան Ս. Դ. Ինչպես է ծնվում գիրքը:-Եր.: Լույս, 1983.-61էջ:



3. Դավթյան Հ. Մ. Գեղարվեստական գրականության և գրականագիտության մատենագիտություն: Ուս. ձեռնարկ: -Եր., 1981.-88 էջ:
4. Իշխանյան Ռ. Ա. Հայ մատենագիտության պատմություն, Եր., 1964-68: Պր. Ա-Գ:
5. Իշխանյան Ռ. Ա. Հայ Գիրքը 1512-1920: -Եր.: ՀՍՍՀ ԳԱ, 1981.154 էջ:
6. Լևոնյան Գ. Զ. Հայ գիրքը և տպագրական արվեստը: Ե.1958. 255 էջ:
7. Կոստիկյան Հ. Կ. Սովետահայ մատենագիտության զարգացման ուղիները: Եր., 1966.-212 էջ:
8. Հայաստանի հանրապետության օրենքը հեղինակային իրավունքի և հարակից իրավունքների մասին ընդունված 2006 թ. հունիսի 15-ին:
9. Սուքիասյան Գ. Ա. Գրադարանային-տեղեկատվական և մատենագիտական բարձրագույն կրթությունը Հայաստանում, Ե., 2011, 120 էջ:
10. Սուքիասյան Գ. Ա.: Գիրքագիտության և գրատպության պատմություն, Ե., 2013, 160 էջ:
11. Սուքիասյան Գ. Ա., Բաղդասարյան Ս. Ս. Փաստաթղթագիտություն և փաստաթղթային-տեղեկատվական աղբյուրներ: Ուս. ձեռնարկ, Ե., 2009.- 178 էջ:
12. Աղաջանյան Ս. Ա, Լեզուն և գիրը մշակույթի համակարգում, Ե., 2015 թ., 141 էջ:
13. Баренбаум И. Е. История книги: Учебник. – М.: Книга, 1984.-288 с.
14. Беловицкая А. А. Общее книговедение.: Учеб. Пос. М.:1987.-256 с.
15. Библиография художественной литературы и литературоведения: Учебник / Под ред. С. А. Трубникова.-М.: Книга, 1985.- 335 с.
16. ГОСТ 7.0-99. Информационно-библиотечная деятельность, библиография. Термины и определения.-Минск, 1999.-23 с.
17. Гудовщикова И. В. Лютова К. В. Общая иностранная библиография: Учебник.-М.: Книга, 1978.-224 с.
18. Данченко Т. Н. Информационная деятельность научных библиотек: Проблемы и перспективы, Науч. и техн. 6-ки. СССР.1991. N.7. 19-25.
19. Зиновьева Н. Б. Документоведение: Учеб. Пос. М., 2001.-207 с.
20. Коренной А. А. Информация и коммуникация. – Киев, 1986. – 141 с.
21. Коршунов О. П. Библиографоведение. Учебник.-М.: 1990; 2001.
22. Коршунов О. П. Библиография: теория, методология, методика.-М., 1986.-288 с.
23. Коршунов О. П. Как создать общую теорию библиографии // Библиография. -2000. N. 3.- С. 37-41.

24. Истрин В. А. Возникновение и развитие письма. М.: Наука, 1965. 596 с.
25. Мамонтов А. В. Щерба Н. Н. Краеведческая библиография: Учебник для библиотечных факультетов культурных и педагогических вузов. М.: Книга, 1978. 166 с.
26. Михайлов Р. И. Черный А. И. Гиляревский Р. С. Научные коммуникации и информатика. М.: Наука, 1976. 435 с.
27. Моргенштерн И. Г. Общее библиографоведение: Учеб. пособие для студентов по спец. „Библиотечно-информационная деятельность“. СПб.: Профессия, 2005. 208 с.
28. Отле П. Библиотека, библиография, документация: Избранные труды пионера информатики / РГБ; Пер. с англ. и фр. Р. С. Гиляревского и др. М.: ФАИР-Пресс; Пашков дом, 2004. 350 с.
29. Сукиасян Г. А. К 500-летию армянского книгопечатания (1512-2012). // Социально-культурная деятельность: инновационные подходы к развитию. Сборник статей заоч. Международной науч.-теоретической конференции. Челябинск, 2009. С 245-248.
30. Сукиасян Г. А. Библиография в Армении и армянской диаспоре в контексте истории (V-XX вв.).-Моногр.М., 1997 .- 250 с. – История мировой информационной культуры. Библиографическая культура народов СНГ.
31. Фокеев В. А. Природа библиографического знания: Монография.-М., 1995.-351 с.
32. Фокеев В. А. Библиография: теоретико-методологические основания.-СПБ.: Профессия, 2006.-352 с.
33. Шамурин Е. И. Словарь книговедческих терминов.-М.: Сов. Россия, 1958.-340 с.

## **ԱՐԽԻՎԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ**

Արխիվային գործի և արխիվագիտության խնդիրները և տեսական դրույթները: Արխիվագիտության տեղը գիտության համակարգում: Արխիվների պատմական զարգացումը Հայաստանում և արտասահմանում սկսած հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը, դրանց սոցիալ-պատմական դերը: Արխիվային համակարգեր: Արխիվային ֆոնդեր. նրանց կազմակերպման սկզբունքները և համալրման առանձնահատ-

կոլեկտիվները: Արխիվային փաստաթղթերի բովանդակային բնութագրությունը, հաշվառումը, մշակումը, պահպանումը և օգտագործումը: Արխիվային փաստաթղթերի ընտրության մեթոդները. նրանց նկարագրումը և դասակարգումը: Գիրքը և գրադարանը արխիվների և թանգարանների համակարգում:

Արխիվները և արխիվավարական գործունեությունը նորագույն ժամանակներում, նրանց հասարակական-տեղեկատվական նշանակությունը: Տեղեկատվական աշխատանքը արխիվներում, դրսևորման ձևերը: Գիտա-տեղեկատվական ապարատի կազմակերպումը, նրա դերը արխիվային փաստաթղթերի որոնման գործում: Գիտատեղեկատվական աղբյուրների (ուղեցույցներ, ցանկեր, քարտարաններ, ձեռնարկներ) նշանակությունը: Արխիվային փաստաթղթերի հիմնական տեսակները և ֆոնդերի ձևավորման գործավարական սկզբունքների կազմակերպումը: Մենենջմենթը արխիվային գործում: Արխիվների հրատարակչական գործունեությունը, հրատարակությունների լրատվական նշանակությունը: Արխիվային փաստաթղթերի վրա հետազոտական աշխատանքերի հիմնական մեթոդները: Արխիվային գործի արդի վիճակը և զարգացման հեռանկարները Հայաստանում:

## **ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ**

1. Աբգարյան Գ. Վ. Մատենադարան:-Եր: Հայաստան, 1962. 87 էջ:
2. Ավետյան Վ. Վ. Արխիվագիտության հիմունքներ: Եր.,1988. 65 էջ:
3. Արխիվներ. Հայկական համառոտ հանրագիտարան: Եր.,1990. հ. 1, էջ 378-379:
4. Արխիվային շինարարություն, Բանբեր Հայաստանի արխիվների: Եր., 1996.-N 1, էջ 117-130:
5. Ափինյան Հ. Մոսկվայի ձայնագրությունների պետական արխիվում պահվող հայ ժողովրդական երգերի ձայնագրությունները. Մշակույթների երկխոսություն. հայ-ռուսական մշակութային կապեր (պատմու-

ուն և արդիականություն): Միջաազգային գիտաժողովի նյութեր: Գյումրի, 2008, էջ 215-218:

6. Կիրիմյան Ա. Հայաստանի արխիվային գործի 80 տարին//Բանբեր Հայաստանի արխիվների: Եր., 2004, թիվ 1, էջ 7-22:
7. Հայաստանի Հանրապետության օրենքը փաստաթղթերի (վավերագրերի) պարտադիր օրինակի մասին: Ընդունվել է 04.10.2005 թ.:
8. Հայաստանի Հանրապետության օրենքը «<Արխիվային գործի մասին>> ընդունված 2004 թ. հունիսին 8-ին:
9. Հայաստանի պետական արխիվները: Համառոտ տեղեկատու. Կազմող՝ Կ. Հ. Հովհաննիսյան-Եր., 1983. – 63 էջ:
10. Մատենադարան. Հայկական Սով. Հանրագիտ. Ե., 1981, հ. 7, 284-286:
11. Նորը Հայաստանի արխիվներում, գրադարաններում և թանգարաններում: /Խմբ. կող. Խ. Հ. Բարսեղյան և ուրիշ: Եր., 1975.-53 էջ:
12. Սուքիասյան Գ. Ա. Տեղեկատվական մշակույթը տեղեկատվական հասարակարգի ձևավորման մեջ. Մանկավարժ. համալս., 7 մարտի 2007, թիվ 2, էջ 7:
13. Սուքիասյան Գ. Ա., Բաղդասարյան Ս. Ս. Փաստաթղթագիտություն և փաստաթղթային-տեղեկատվական աղբյուրներ: Ուս. ձեռնարկ: Ե. 2009.178 էջ:
14. Քալաշյան Վ. Գ., Արխիվային շինարարությունը Հայաստանում: Եր., 1960:
15. Алексеева Е. В. и др., Архивоведение: Учебник. М., 2002. 272 с.
16. Горфейн Г. М. Шепелев Л. Е., Архивоведение. М., 1971. 85 с.
17. Крайская З. В. Организация архивного дела в СССР. Учебник. М., 1980. 167 с.
18. Источниковедение истории СССР. Под редакцией И. Д. Ковальченко. Учебник. М.: ВШ, 1973.-560 с.
19. Зиновьева Н. Б. Документоведение. Учебно-методическое пособие. М.: Профиздат. 2001.-208 с.
20. Терлецкий В. В. Перспективы развития деятельности библиотек, архивов, музеев в связи с использованием объектов интеллектуальной собственности. Библиотековедение. 2006. N.5. С. 20-22.
21. Терешин В. И. Документные фоды: Учеб. Пос. -М.: МГУК, 1997.74 с.
22. Теория и практика архивного дела в СССР. Учебник. М.: 1980.-343 с.
23. Проблемы информационных ресурсов.-М.: НТЦ „Информорегистр“, 2001.-204 с.